

HET STUDIEJAAR 1946-1947

REDE

UITGESPROKEN OP DE 15DE SEPTEMBER 1947
BIJ DE OVERDRACHT VAN HET RECTORAAT
DER LANDBOUWHOGESCHOOL

DOOR

Dr Ir C. H. EDELMAN

H. VEENMAN & ZONEN - WAGENINGEN

Mijne Heren Leden en Secretaris van het College van 'Herstel van de Landbouwhogeschool, Mijne Heren Leden van de Senaat, Mevrouw en Mijne Heren Lectoren, Mijne Heren Docenten, Dames en Heren Wetenschappelijke Medewerkers en Assistenten, Dames en Heren Studenten, Dames en Heren Leden van het niet-wetenschappelijk Personeel, voorts gij allen, die deze plechtige bijeenkomst wel hebt willen bijwonen,

Dames en Heren,

Wanneer de oceaan getroffen wordt door een storm van groot formaat, dan vormen zich de torenhoge golven, die talrijke schepen doen vergaan en vele andere de ernstigste averij bezorgen. Maar wanneer de storm weer gaat liggen, dan blijft de zee nog lange tijd woelig en gevaarlijk, terwijl de verbroken atmosferische evenwichten nog tot allerlei kleinere depressies aanleiding geven, die de beschadigde schepen opnieuw met de ondergang bedreigen.

Ons Vaderland vormde in de orkaan, waarvan wij thans de slotphase beleven, een vloot, die ernstige verliezen onderging, maar die ten slotte toch in wezen behouden bleef. De oude veilige haven was echter nog niet bereikt toen zich opnieuw ernstige moeilijkheden voordeden. Tijdens de orkaan was het contact met dat deel van onze vloot, dat de Indische wateren bevoer, verloren gegaan en toen dat contact eindelijk hersteld werd, bleek het hoezeer dit zeer dierbare deel van het geheel geleden had. Wij hadden deze schepen bemand met onze beste jonge matrozen en wij hebben geweend om de verschrikkelijke verliezen, die wij daar bleken te hebben geleden. Een nieuwe storm is daar opgestoken en nog niet ten einde. Grote stuurmanskunst is noodzakelijk om deze nieuwe storm te boven te komen, maar wij willen uiting geven aan ons hoopvolle vertrouwen, dat ook in dit deel van de wereld spoedig met het grote werk van de wederopbouw zal kunnen worden begonnen, een werk, waaraan iedere Nederlander zijn beste krachten zal willen wijden.

Deze overzeese storm heeft niet nagelaten een grote invloed uit te oefenen op de gebeurtenissen in ons eigen land. Ze overschaduwde thans ons economische en politieke leven en de zon zal in Nederland niet eerder doorbreken, voordat het Indonesisch conflict een bevredigende oplossing heeft gevonden.

Inmiddels is ook de Westerse zee nog zeer onrustig. Telkens wakkert de wind weer aan en staat het schuim op de koppen van de golven. De barometer blijft op veranderlijk staan en er zijn weerprofeten, die een nieuwe zeer zware orkaan voorspellen. Het is kenschetsend voor onze tijd, dat deze pessimisten weinig tegenspraak ondervinden.

De sombere tijden, die ons land doormaakt, mochten wij even vergeten door de geboorte van Prinses Marijke. Hoe verblijd het Nederlandse Volk in West en Oost ook was bij de geboorte van Prinses Margriet, het kon aan zijn gevoelens geen uiting geven, bedreigd als het was door de terreur van Duitsers en Japanners. Thans, nu de blijde gebeurtenis plaats vond met het Koninklijk Huis weer in ons midden, vond ons Volk een reden te meer om zijn vreugde te uiten. De Senaat heeft zijn gevoelens bij de geboorte van Prinses Marijke vertolkt in telegrammen aan Hare Majesteit en aan Hunne Koninklijke Hoogheden.

Onze academie vormde tijdens de storm, die achter ons ligt, een scheepje van de Nederlandse vloot, dat door de elementen deerlijk toegetakeld werd. Toen het hulpeloos en stuurloos rondreef, vond het in Prof. OLIVIER de gezagvoerder, die er met al zijn liefde, beleid en bekwaamheid in slaagde, het schip weer in de vaart te krijgen en in veiligheid te brengen. Nagenoeg alle schepelingen werkten met de grootste toewijding mede en zo begon ons schip zelfs weer een geregelde dienst op een wijze, die veler waardering verwierf, al vertoont het schip nog talrijke sporen van vernieling en al is het aangeboden geroef nog lang niet wat het eigenlijk zijn moest.

Het jaar, dat thans ten einde spoedt, was nog in genen dele normaal, althans, wanneer wij een periode tussen twee oorlogen als normaal mogen aanduiden. Een groot deel van de activiteit bleef gericht op het herstel van wat in het ongerede was geraakt. De bergen werk, die verzet moesten worden, waren niet meer zo hoog als het vorig jaar, maar toch nog steeds van een respectabele omvang en helaas moest veel werk blijven liggen voor degenen, die na ons met de leiding van onze Hogeschool belast zullen zijn.

Wanneer wij de voornaamste gebeurtenissen van het afgelopen jaar in onze herinnering terugroepen, dan moeten wij met weemoed constateren, dat enkelen, die aan en met de Landbouwhogeschool verbonden waren, deze dag niet hebben beleefd. Wij betreuren de dood van de heer J. C. J. VAN SCHUYLENBORGH, als schrijver 1e klasse, werkzaam aan het Instituut voor Veredeling van Landbouwgewassen. Op 6 December 1946 overleed onze oud-collega H. W. LAMMERS na een lang en droevig ziekbed. Door een ongeval verloor op 4 Mei 1947 één onzer studenten, de heer Y. J. HOEKSEMA, het leven.

Zeer talrijk waren de mutaties in het corps hoogleraren, lectoren en docenten en zij waren het gevolg van zeer verschillende omstandigheden. Enkele vacatures waren reeds van oude datum; zo werd Dr

E. C. WASSINK benoemd ter vervulling van de vacature, die in 1942 door het aftreden van Prof. Dr A. H. BLAAUW is ontstaan. Het onderwijs in de landhuishoudkunde der overzeese gebiedsdelen, het Ned. Indisch agrarisch recht en het Indisch staats- en strafrecht werd opgedragen aan Prof. Dr Ir E. DE VRIES, welke benoeming een eind maakte aan één zeer onbevredigende toestand, die sinds 1933 de ene zorg na de andere veroorzaakte.

Met dankbaarheid maken wij hier melding van de medewerking van Prof. Dr G. L. GONGGRIJP, wiens hulpvaardigheid steeds weer voorkwam, dat onze studenten ernstig gedupeerd zouden worden door het ontbreken van onderwijs in de tropische landhuishoudkunde en het Ned. Indisch agrarisch recht, terwijl wij ook erkentelijkheid gevoelen tegenover Prof. Mr J. E. JONKERS te Leiden, die dit jaar wederom bereid was onderwijs in Indisch staats- en strafrecht te geven.

Andere benoemingen voorzagen in vacatures, die een gevolg waren van het schisma der oorlogsjaren. Tot hoogleraar in de staathuishoudkunde en het agrarisch recht werd benoemd Mr C. H. F. POLAK, terwijl de opengevallen leerstoel voor plantensystematiek, dendrologie en plantengeografie te beurt viel aan de plantkundige onzer Hogeschool Dr H. J. VENEMA, die tegelijk als directeur van het Arboretum werd aangewezen. Tevens werd Dr Ir J. G. B. BEUMEE benoemd tot lector in de plantensystematiek en plantengeografie. De bedoeling is, dat laatstgenoemde speciaal het onderwijs betreffende tropische gebieden zal verzorgen.

De benoeming van Dr W. R. VAN WIJK voorziet in de vacature, ontstaan door het vertrek van onze collega PRINS naar Delft.

Met waardering willen wij hier opmerken, dat Dr J. J. M. REESINCK na het vertrek van Prof. PRINS het onderwijs in natuurkunde en meteorologie in volle omvang heeft verzorgd, gedurende een periode, waarin het aantal belanghebbende studenten bijzonder groot was.

Andere benoemingen dienden ter vervanging van hoogleraren, die ten gevolge van hun leeftijd hun ambt moesten neerleggen.

Prof. BEEKMAN, die in de bezettingstijd de 70-jarige leeftijd bereikte, bleef na de bevrijding op verzoek van de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening zijn taak waarnemen, tot zijn opvolging geregeld kon worden. Op 1 Februari j.l. vond Prof. BEEKMAN de tijd gekomen zijn functie neer te leggen. Wij hebben hem node zien heengaan. Niet alleen in het onderwijs, maar ook in de leiding van onze Hogeschool heeft Prof. BEEKMAN een zeer belangrijke taak vervuld. In ruime mate heeft Prof. BEEKMAN de dank van onze Hogeschool verdiend en wij willen ook op deze plaats uiting geven aan de gevoelens van bijzondere waardering, die ons allen tegenover collega BEEKMAN vervullen. Bevrijd van de beslommeringen, die zijn veelzijdig werk met zich meebracht, publiceerde Prof. BEEKMAN dezer dagen een belangrijk werk over Bosbescherming en Bosbeschadigingen in Indonesië en wij zien dit werk als een begin van een periode van hernieuwde

productiviteit van zijn bezige geest, waarmede wij hem veel succes toewensen.

Zijn plaats wordt thans ingenomen door Dr J. H. BECKING, voorheen Hoofd van de Dienst van het Boswezen in Ned.-Indië.

De onderwijstaak, die Prof. BAKKER zo lang heeft vervuld, werd te omvangrijk geoordeeld om aan één persoon te worden opgedragen. De heer Ir W. DE JONG werd benoemd tot hoogleraar en Dr T. DE GROOT tot lector in de veeteeltwetenschap. Eerstgenoemde was aan onze Hogeschool geen onbekende, daar hij sedert de bevrijding lid was van het College van Herstel, welke functie hij bij zijn benoeming tot hoogleraar uiteraard moest neerleggen.

Wij willen hier namens de Senaat onze dank uitspreken tegenover Prof. BAKKER, zonder wiens spontane hulp de studenten tijdelijk van het onderwijs in de veeteeltwetenschap verstoken zouden zijn geweest.

Een grote teleurstelling voor onze Hogeschool was het besluit van Prof. Ir A. M. SPRENGER om tegen 1 October a.s. ontslag te vragen, wegens het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Prof. SPRENGER geeft er de voorkeur aan, heen te gaan, terwijl zijn werkkraft nog ongebroken is. Een schoon besluit, maar hard voor ons. Tot zijn opvolger is inmiddels benoemd Prof. Dr Ir S. J. WELLENSIEK, voorheen plantkundige aan onze Hogeschool met de persoonlijke titel van hoogleraar.

Het laboratorium voor plantkunde heeft aan onze Hogeschool wel de meeste studenten te verwerken. Reeds gedurende de bezetting ontstond hier een overbelasting, welke nauwelijks verantwoord was. Na de bevrijding ontstond een ware noodtoestand, waarin voorzien is door de benoeming van Mevr. Dr C. A. REINDERS-GOUWENTAK tot lector.

Zeer moeilijk was ook de toestand in het laboratorium voor landbouwscheikunde, waarop wij nog nader terugkomen. Ook hier was een versterking van het docerend personeel met een lector noodzakelijk, in welke functie Dr A. C. SCHUFFELEN werd benoemd.

Dr W. ROUKENS werd belast met het onderwijs in de Nederlandse Volkskunde, zulks met het oog op de instelling van een studierichting voor tuin- en landschapsarchitectuur.

Het onderwijs in pluimveeteelt werd opgedragen aan Ir P. UBBELS, terwijl een nieuw docentschap tot stand kwam voor de proefveldtechniek, welke taak opgedragen werd aan de heer E. VAN DER LAAN.

Bijzondere cursussen in de tropische landbouwplantenteelt werden dit jaar gegeven door Dr J. G. J. A. MAAS over de rubbercultuur, Dr E. J. A CAMPO over de oliepalmcultuur en de cultuur van het suikerriet en door Ir G. J. VAN DER MEULEN over de rijstcultuur. Dr Ir T. H. THUNG gaf voorts een cursus over de phytopathologie van enkele tropische cultuurgewassen.

Wij willen thans enkele woorden wijden aan nog andere mutaties, waarin de beslissing binnen zeer korte of iets langere tijd tegemoet kan worden gezien.

Op de dag van heden legt onze collega Prof. Ir J. H. JAGER GERLINGS zijn ambt neer, op grond van het bereiken van de zeventigjarige leeftijd. Met een zeldzame vitaliteit wijdde Prof. JAGER GERLINGS zich aan zijn taak, welke bij de vele excursies fysieke eisen stelde, waartegen menig jeugdiger persoon kan opzien. Een ernstige ongesteldheid dwong Prof. JAGER GERLINGS in December 1946 tot rust en wij willen hier de wens uitspreken, dat zijn herstel zich in gunstige richting zal blijven ontwikkelen. Gedurende zijn ziekte werden de colleges in houtteelt waargenomen door de vast-assistent Ir B. VEEN.

Een groep van nabije mutaties hangt samen met de hoge leeftijd van Prof. Ir M. F. VISSER. De voorstellen, die de Senaat in verband met de vervanging van Prof. VISSER heeft gedaan, zijn nog niet volledig, aangezien de onderhandelingen over de verhouding van het nieuwe Rijksinstituut voor landbouwtechniek tot onze Hogeschool nog niet zijn voltooid, maar een spoedige beslissing over een leeropdracht in de cultuurtechniek mag worden tegemoet gezien.

Aan de lector en rijkslandbouwingenieur Ir M. W. POLAK werd op zijn verzoek, wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd met ingang van 1 Maart 1947 eervol ontslag verleend. Met de heer POLAK verlaat ons één der nog weinige docenten, die niet alleen aan de Landbouwhogeschool, maar ook jarenlang aan de voormalige Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool heeft gedoceerd. Met dit ontslag is voor de heer POLAK nog geen rustperiode aangebroken, aangezien hij een op hem gedaan beroep om zijn werkzaamheden voorlopig nog te blijven waarnemen, heeft aanvaard.

Voorts zijn wij in afwachting van beslissingen over benoemingen betreffende de landbouwtechnologie, de bijzondere tropische plantenteelt, de kunstgeschiedenis en de bouw- en stedenbouwkunde. De beide laatstgenoemde leeropdrachten hangen samen met de instelling van de studierichting voor tuin- en landschapsarchitectuur, waarvoor het Koninklijk Besluit hopelijk binnenkort mag worden verwacht.

Ten slotte willen wij nog memoreren, dat Ir C. STAF, aan wie het onderwijs in de grondverbetering was opgedragen, zich door zijn zeer drukke werkzaamheden genoodzaakt heeft gezien, voor een herbenoeming voor het nieuwe studiejaar te bedanken, terwijl Ir K. VOLKERSZ, die de pensioengerechtigde leeftijd heeft overschreden, op deze grond niet met de colleges in bloembollenteelt belast zal kunnen blijven. Wij spreken beide heren op deze plaats gaarne de dank van de Senaat uit, voor hetgeen zij als docent voor onze Hogeschool en onze studenten hebben gedaan.

De vele benoemingen gaven dit jaar aanleiding tot een reeks van openbare ambtsaanvaardingen, ongekend in de geschiedenis van onze Hogeschool. Verscheidene dezer plechtigheden waren zeer druk bezocht.

Met bezorgdheid ontvingen wij het vorige jaar bericht van een zeer ernstige ongesteldheid van Prof. VAN DER BURG. Het heeft ons zeer verheugd dat Prof. VAN DER BURG, ook al maant zijn gezondheids-toestand nog tot grote voorzichtigheid, zijn taak weer heeft kunnen opvatten.

Met vreugde kunnen wij gewag maken van de benoemingen van Prof. Dr J. A. HONING, van de Heer J. LE ROY en van Ir K. VOLKERSZ tot Officier in de Orde van Oranje Nassau en van de verlening van de zilveren medaille van de Orde van Oranje Nassau aan de heer P. FOLMER, destijds bedrijfsboer op 't Groenewoud, maar het stemt tot droefheid, dat laatstgenoemde, kort na zijn pensionnering, die voor hem een verhoogde belangstelling voor het landbouwverenigingsleven betekende, plotseling overleed.

Enkele leden van onze Senaat verwierven dit jaar onderscheidingen van wetenschappelijke aard.

Prof. VAN DER BURG werd benoemd tot erelid van de Algemene Nederlandse Zuivelbond en Prof. EDELMAN tot membre honoraire van de Société belge de géologie, de pal  ontologie et d'hydrologie. Aan Prof. DORST werd in 1947 de Broekema-plaquette toegekend in verband met zijn verdiensten als kweker en als promotor van de voortbrenging van goed zaaizaad en pootgoed.

Onze ambtsvoorganger heeft van af deze plaats het vorig jaar medegedeeld, welke maatregelen waren genomen om de grote toevloed van studenten in 1945 op te vangen. Onze college- en practicum-lokalen waren niet berekend op 600 nieuwe studenten. Door de vorming van een spoedcursus, een gewone cursus en een vertraagde cursus werd gehoopt niet alleen de nodige plaatsruimte te vinden, maar ook de bezwaren op te heffen, die een gevolg waren van de onvoldoende vooropleiding van onze jongste studenten. Wat het laatste betreft zijn onze pogingen niet volledig geslaagd. De examenresultaten van de spoedcursisten waren bevredigend, die van de deelnemers aan de normale cursus vrij goed, maar die van de vertraagde cursus beneden peil. Vele van deze jongelieden zullen zich wel zeer ernstig moeten inspannen om hun studie aan onze Hogeschool tot een goed einde te brengen.

Voor uit Ned.-Indië aankomende studenten organiseerden wij inleidend onderwijs, teneinde deze ambitieuze maar onvolledig voorbereide jongelieden de overgang naar onze Hogeschool te vergemakkelijken. Zij volgden dit onderwijs met veel belangstelling en wij menen, dat het aan de bedoeling beantwoord heeft.

Onder deze studenten zijn er een aantal met een zgn. Malinobeurs. Op deze wijze ontvingen wij voor het eerst sinds jaren een aantal Indonesiërs als studenten. Wij verheugden ons in hun komst en wij hopen, dat de banden, die Nederland met Indonesië verbinden, door hun verblijf in Wageningen aan intensiteit zullen toenemen.

Voor het lopende studiejaar waren 1185 studenten (56 vrouwelijke)

ingeschreven, waaronder 15 (6 vrouwelijke) voor enkele lessen. Vóór de eerste maal werden 193 studenten (16 vrouwelijke) ingeschreven. Er werden 106 ingenieursdiploma's uitgereikt, waarvan 2 met lof.

Slechts één gewone promotie vond plaats, voorts ingevolge het besluit van de Senaat van 9 December 1946, op de diëns natalis der Hogeschool de promotie van de heer E. H. KRELAGE tot doctor in de landbouwkunde honoris causa.

Dit jaar heeft de Wageningse studentenwereld kennis gemaakt met de nieuwe voorschriften voor de militaire dienst. Deze voorschriften geven veelal de opgeroepen studenten de gelegenheid, hun eerstvolgend examen af te leggen. Afgezien van de overgangstoestand betekent deze regeling dat de dienstplichtige studenten na hun propaedeutisch examen de Hogeschool voor verscheidene jaren moeten verlaten. De regeling is voor de Wageningse studenten in zoverre onbillijk, dat studenten aan de Universiteiten eerst na hun kandidaatsexamen, dus na omstreeks 3 jaren, hun studie behoeven te onderbreken, terwijl de Wageningers reeds na gemiddeld $1\frac{1}{2}$ jaar moeten vertrekken.

Aanvankelijk verkeerde de Technische Hogeschool in dezelfde omstandigheden als Wageningen, maar onlangs is op de Technische Hogeschool dezelfde regeling als aan de Universiteiten van kracht geworden. Reeds geruime tijd geleden stelde men pogingen in het werk, om dezelfde interpretatie ook aan de Landbouwhogeschool te laten gelden.

De regeling van de dienstplicht heeft de studie aan onze Hogeschool geheel op losse schroeven gesteld. Een onderbreking van de studie voor verscheidene jaren kan niet anders dan catastrophale gevolgen hebben. De regering heeft haar besluit genomen zonder advies te vragen aan de Senaten der Universiteiten en Hogescholen. Wellicht zouden deze een regeling kunnen voorstellen, die voor de militaire autoriteiten aanvaardbaar en voor de werkzaamheid van de Universiteiten en Hogescholen minder schadelijk is.

Vele studenten aan onze Hogeschool geven blijk van een grote voortvarendheid en doen hun tentamens en examens in een zeer snel tempo. Hoewel hun toewijding aan het gestelde doel prijzenswaardig is, valt niet te ontkennen, dat hun streven vaak bedenkelijk op tentamenjagerij is gaan gelijken, waarmede het karakter en het peil van een hogere studie in gevaar komen. Zou de ingeslopen gewoonte bestendig blijven, zo zou het ons niet verwonderen, indien onderscheidene examencommissiën tot een herziening van de tentamenregeling zouden overgaan.

De Hogeschool stelt er veel prijs op, bij te dragen tot een meer algemene ontwikkeling van de studenten. Een belangrijke uitbreiding van het aantal Aulavoordrachten is het eerste geweest, dat de Hogeschool in de richting van een Studium generale heeft ondernomen. De belangstelling van de studenten voor deze voordrachten zou echter wel groter kunnen zijn.

Voorts worden plannen uitgewerkt om te komen tot onderwijs in de Engelse, Franse, Russische en Spaanse talen. Wij hopen op deze wijze thans ontoegankelijke belangrijke vakliteratuur voor onze studenten te ontsluiten en hun de weg naar betrekkingen in het buitenland te vergemakkelijken.

Sinds jaren heeft de Hogeschool getracht, de jonge studenten een beeld te geven van de landbouwwetenschap, door het organiseren van een speciale leergang voor eerste-jaars studenten. De belangstelling voor deze leergang viel echter gewoonlijk tegen, hetgeen werd geweten aan een minder gunstige plaats van de voordrachten op de rooster. Om hieraan tegemoet te komen projecteerden wij de leergang voor het nieuwe academische jaar in één week in het begin van de cursus, maar het was een grote teleurstelling voor de ontwerpers van het plan, dat de Nijmeegse kermis toch belangrijker bleek dan de inleiding tot de landbouwwetenschap, zodat dit plan onuitvoerbaar is.

Op de afwerking van de studieplannen kunnen factoren van wel zeer uiteenlopende aard invloed uitoefenen. De langdurige vorstperiode en de beperkte brandstoffenvoorziening noodzaakten tot het ingrijpende besluit, de Hogeschool van 15 Februari tot en met 8 Maart te sluiten. Door een inkorting van de Paasvacantie met 12 dagen is getracht de nadelen van deze sluiting zoveel mogelijk te ondervangen.

Het studentenleven ontwikkelt zich in Wageningen op een bevredigende wijze. Wel zijn er wrijvingen en zijn de verhoudingen wel eens gespannen. Wij zien in deze moeilijkheden weinig bezwaren. Een zekere mate van animositeit moet niet alleen als normaal, maar zelfs als gezond worden beschouwd. Ze draagt bij tot de veraangenaming van het Wageningse leven en wij stellen ons een studentenwereld zonder conflicten voor als het toppunt van saaiheid. De bezettingstijd heeft duidelijk gemaakt dat de studentenwereld eendrachtig kan zijn als het nodig is, en ieder is er van overtuigd, dat de eendracht opnieuw zal worden gevonden zo de nood aan de man mocht komen. Maar wie zou de studenten intussen hun traditionele kwesties misgunnen?

Wel maakt de Hogeschool zich zorgen over de sociale problemen van de studentenwereld. Steeds talrijker worden de studenten, die in financiële moeilijkheden komen. Een onlangs gehouden enquête zal ons inlichten over de omvang van de moeilijkheden. Intussen ondernamen wij stappen om tot een zeer belangrijke uitbreiding van het aantal studiebeurzen te geraken en wij zien met grote belangstelling naar de beslissing van de Regering dienaangaande uit.

Tot de uitingen van de studentenwereld die de aandacht trokken behoort het Wageningse Hogeschoolblad, het orgaan van de Wageningse Hogeschoolvereniging. Het blad heeft voor- en tegenstanders, maar het heeft naar onze mening zijn bestaansrecht bewezen. De grote activiteit van de Wageningse Hogeschoolvereniging bereikte haar hoogtepunt bij de organisatie van het academisch weekend.

Eenstemmig was de waardering voor de Wageningse Studenten

Toneelvereniging, die der traditie getrouw avant garde toneel speelde door het stuk De Chinese Muur op te voeren. De Wageningse Studenten Orkestvereniging en het Wageningse Studentenkoor musicerden als nooit te voren, hetgeen wel een bijzonder compliment en tevens een grote voldoening voor de onvolprezen dirigent Prof. VAN UVEN betekent. Op het gebied van de lichaamssport blijkt Argo op de goede weg te zijn, door in de Varsity een zeer goede tweede te worden. Wageningen rekt vast op een overwinning in het lustrumjaar 1948. Ten slotte bereikte Wageningen in de persoon van de jeugdige student GEERT VAN DIJK een hoogte in het damspel, die de normale proporties van studentenprestaties verre te boven gaat. Ingewijden zien in hem een kampioen van groot formaat.

Sinds mensenheugenis gast in het hoofdgebouw der Landbouwhogeschool, waar zij de haar toegemeten ruimte reeds lang is ontgroeid, heeft de Wageningse Vrouwelijke Studentenvereniging kortelings een eigen tehuis betrokken. Het is voor de W.V.S.V. ongetwijfeld een grote genoegdoening, dat eindelijk het perceel, waarop haar begerige blikken zo lang gericht waren, veroverd is, ook al moet zij daardoor met niet verholen weemoed het wakend oog van de Hogeschool en de veilige bescherming van de Rector Magnificus prijs geven.

S.S.R. wist door aankoop de hand te leggen op een nieuw Sociëteitsgebouw, dat vorige week in gebruik werd genomen. Wij zien hierin het bewijs, dat deze Vereniging haar toekomst met vertrouwen tegemoet gaat.

Bij de diësviering in 1946 heeft de gedachte voorgezeten, dat daarbij alle leden van het personeel betrokken moesten worden, dat een dergelijke hoogtijdag een goede gelegenheid bood het saamhorigheidsgevoel aan te kweken. Dit jaar zijn wij op die weg verder gegaan door een poging de diësviering te doen uitstrekken over alle leden van het personeel en tevens over de studenten. Ik geloof te mogen zeggen, dat — wellicht mede dank zij enkele bijzondere omstandigheden — de herdenking van onze diësnatalis zeer goed is geslaagd. Voor de studenten hield die dag Prof. Dr E. BLANCQUAERT, Rector van de universiteit te Gent een zeer gewaardeerde voordracht over dialect-geografie, terwijl in een avond-bijeenkomst voor het personeel korte populaire voordrachten over landbouwwetenschappelijke onderzoekingen werden gehouden, afgewisseld door documentaire films en muziek. Het hoogtepunt bleef uiteraard bestaan in de gebruikelijke diëсреde, ditmaal voorafgegaan door de aanbidding van een nieuwe zilveren ambtsketen door de Praeses van en namens het Wagenings Studenten Corps en gevolgd door de ere-promotie van de heer E. H. KRELAGE te Haarlem.

Een diësviering als deze kan met sobere middelen en in eenvoudige omgeving een grote voldoening geven, maar de door kunstenaars-handen gearrangeerde bloemenweelde in de Aula heeft er belangrijk toe bijgedragen de diësviering 1947 en de erepromotie van de heer

KRELAGE tot een wel zeer bijzondere dag te maken, waarvoor wij niet kunnen nalaten onze oprechte dank uit te spreken tot het hoofdbestuur van de Algemene Vereniging voor Bloembollencultuur en zijn secretaris-penningmeester, de Heer H. J. VOORS.

In het voorafgaande raakten wij reeds enkele malen aan de steeds werkzame drang tot herziening en vernieuwing van het onderwijs. Een Hogeschool is geen statisch maar een dynamisch element, dat zich steeds moet aanpassen aan wat de toekomst voor mogelijke ontwikkelingen in zich bergt. En met de kijk op en de belangstelling voor de toekomst lopen de meningen over een herziening van het onderwijs uiteen. Van overeenstemming in inzicht kan natuurlijk geen sprake zijn. Toch zal de Senaat moeten trachten tot een zo eenstemmig mogelijk advies voor een herzien studieplan te komen. Nu de moeilijke taak om de Hogeschool na de oorlog weer op gang te brengen volbracht is, dient de blik vooruit te worden gericht en moeten de vraagstukken van de toekomst onder de ogen worden gezien.

De werkzaamheid van de Staatscommissie voor de vernieuwing van het hoger onderwijs verdient ook onze volle aandacht. Verscheidene leden van onze Senaat hebben in deze commissie zitting. Het rapport van deze grote Staatscommissie zal niet nalaten ook invloed uit te oefenen op de toekomstige ontwikkeling van de Landbouwhogeschool.

Gedurende de oorlogsjaren heeft onze Hogeschool binnen het Rijk een zusterinstelling gekregen in de vorm van de Landbouwfaculteit te Buitenzorg, welke thans opnieuw geformeerd wordt. Het is voor de studenten te Buitenzorg en te Wageningen van veel belang, dat de overgang over en weer zoveel mogelijk wordt vereenvoudigd. Aangezien de studieprogramma's van de beide instellingen veel overeenkomst vertonen behoeft deze aansluiting niet op grote bezwaren te stuiten. De tot nu toe gevoerde onderhandelingen geven ons de overtuiging, dat de toekomst een goede en nuttige samenwerking zal opleveren.

Wanneer wij over samenwerking spreken gaan onze gedachten ook uit naar het contact met instellingen en onderzoekers in het buitenland. Na de jarenlange afsluiting was de drang naar contact met het buitenland begrijpelijkerwijze krachtig en wij willen hier de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening dank zeggen voor de medewerking, die het kader van onze Hogeschool mocht ondervinden bij de verwezenlijking van de buitenlandse reisplannen.

Het is ondoenlijk, hier alle reizen van medewerkers onzer Hogeschool op te sommen en wij willen volstaan met de vermelding van enkele meer bijzondere reizen.

Prof. BROUWER vertoefde enige maanden in Denemarken en Zweden en vertrok dezer dagen voor geruime tijd naar de Verenigde Staten ter bestudering van moderne respiratieapparaten. Zijn ervaring zal de basis vormen voor toekomstige onderzoekingen op dit gebied aan de Landbouwhogeschool.

Prof. REINDERS verblijft met Mevr. Dr C. A. REINDERS-GOUWENTAK

op het ogenblik in Suriname, waarna nog een bezoek aan Trinidad zal worden gebracht, ter bestudering van het tropische flora- en cultuurgebied en om aldaar materiaal ten bate van het laboratorium voor plantkunde te verzamelen.

Als lid van een internationale technische missie van de F.A.O. bracht spreker de maanden Juli en Augustus in Polen door teneinde een rapport over de noden van de landbouw en de voedselvoorziening op te stellen.

Op uitnodiging van de Landbouw Nijverheidsorganisatie T.N.O. is Prof. TENDELOO medio Augustus voor 6 weken naar de Verenigde Staten vertrokken.

Prof. WELLENSIEK woonde een conferentie van één der subcommittees van de F.A.O. te Washington bij en bezocht tevens enkele belangrijke wetenschappelijke instituten in de Verenigde Staten.

De vast-assistent Ir G. J. VERVELDE werd door de British Council in de gelegenheid gesteld tien maanden te werken aan het Rothamsted Experimental Station te Harpenden.

De assistent Ir A. P. A. VINK neemt deel aan een Deense expeditie naar Groenland ter bestudering van de invloed van de wind op de afzetting van zanden en lemen.

Zeer uithuizig was Prof. DE VRIES, die in opdracht van de Minister van Overzeese Gebiedsdelen conferenties te Kopenhagen, Londen, Washington, Lake Success, Parijs en Genève bijwoonde.

Met een gezelschap van 28 tuinbouwstudenten bezocht Prof. WELLENSIEK Wye College, de land- en tuinbouwafdeling van Londen University. Na afloop ging een evengroot gezelschap Engelse studenten mede naar Wageningen, van waaruit dagtochten naar de belangrijkste tuinbouwcentra werden gemaakt.

In zijn beschouwingen over de jaren 1940-1945 sprak Prof. OLIVIER de hoop uit, dat voor de oefeningstijd in de praktijk, welke voor sommige studierichtingen voor een groot deel bij onze Oostelijke burens placht te worden doorgebracht, een meer verkieselijke oplossing zou worden gevonden. Het zal voor de hoogleraren in de bosbouw zeker geen eenvoudige taak zijn geweest in deze richting tot een werkelijk bevredigend resultaat te komen. Des te meer stemt het tot voldoening, dat het, dank zij de medewerking van buitenlandse autoriteiten, mogelijk is geworden 30 bosbouwstudenten in Zweden, Denemarken en Zwitserland praktisch te werk te stellen.

De belangstelling van het buitenland voor de Wageningse instellingen was eveneens groot en het is ondoenlijk op te sommen, wie hier op bezoek zijn geweest.

Ter illustratie willen wij slechts mededelen, dat het Instituut voor veredeling van landbouwgewassen alleen in de periode van 1 Juni-15 Juli 28 buitenlandse bezoeken met een totaal aantal deelnemers van 449 ontving. Het vele bezoek was aanleiding tot de samenstelling van een Franse en Engelse gids voor de Wageningse instellingen, waarvan de Engelse reeds een tweede druk beleefde.

Door het Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap, het Nederlands Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs en het Nederlandsch-Indisch Instituut van Wageningse Landbouwkundig Ingenieurs werd op 9, 10 en 11 December 1946 de 21ste Indische Landbouwweek georganiseerd, welke grote belangstelling trok, evenals de 12e Nederlandse Landbouwweek, welke op instigatie van de eerste twee genoemde verenigingen gehouden werd van 7 tot en met 11 Juli 1947. Deze bijeenkomsten hebben naar onze mening een grote waarde, niet alleen, omdat onze afgestudeerden daarbij gelegenheid krijgen kennis te nemen van de resultaten van de nieuwste onderzoeken, maar ook, omdat de band van de afgestudeerden onderling en met de Hogeschool wordt versterkt.

Wij geloven, dat in deze richting nog meer kan worden gedaan en denken dan aan het instellen van vacantiecursussen. Brengen de landbouwweken onze afgestudeerden in aanraking met de resultaten van de nieuwste onderzoeken, in de vacantiecursussen zouden wij behandeld willen zien de stof van moderne colleges voor hen, die de Hogeschool geruime tijd verlaten hebben en waarbij de stof wordt beperkt tot één studievak of tot enkele nauw verwante studievakken. Rector Magnificus en Assessoren hebben een commissie ingesteld, welke tot taak heeft een dergelijke cursus voor 1948 voor te bereiden.

In samenwerking met en verzorgd door de N.A.K. werd een zeer geslaagde „Studenten N.A.K.-dag” georganiseerd. Het wil ons voorkomen, dat het aanbeveling verdient, met de vele in Wageningen gevestigde landbouwkundige instituten samenwerking in gelijke zin te zoeken, wat ongetwijfeld van grote betekenis voor onze studenten zou zijn.

Wij komen thans tot een onderwerp, waarbij de toon helaas somberder moet zijn: het gebouwenvraagstuk.

Het tekort aan ruimte is nijpend; de huisvesting van enkele afdelingen voldoet zelfs niet aan bescheiden eisen. Bij de overval van de Duitsers waren de plannen voor de bouw van nieuwe laboratoria in voorbereiding, waaraan in de bezettingstijd geen uitvoering is gegeven. Dit gevoegd bij de uitbreiding, welke onze Hogeschool heeft ondergaan, zal duidelijk maken, dat de behoefte aan nieuwe of de vergroting van bestaande laboratoria thans zeer noodzakelijk is geworden.

Dat voor het onderwijs in de landbouwscheikunde in de eerste plaats voorzieningen moeten worden getroffen, daaromtrent zal wel nauwelijks verschil van mening bestaan. Hierbij moet naar het gevoelen van de Senaat een onderscheid gemaakt worden tussen de provisorische en definitieve huisvesting.

Voorlopig moet volgens de Senaat ruimte gevonden worden voor het onderbrengen van de afdeling landbouwscheikunde in het hoofdgebouw, wat mogelijk is, al zijn daaraan natuurlijk moeilijkheden verbonden. Wij menen, dat daaromtrent thans wel met de Minister overeenstemming is bereikt en wij hopen zeer, dat met de meeste spoed

de tijdelijke huisvesting van landbouwscheikunde in het hoofdgebouw mogelijk wordt gemaakt.

Voor de bouw van een nieuw laboratorium voor landbouwscheikunde zal de keuze moeten vallen op een plaats, welke daarvoor, mede met het oog op de andere laboratoria en op die, waarvan de stichting in de toekomst verwacht mag worden, meer geëigend is dan het terrein aan de Diedenweg.

De meeste laboratoria zijn te klein en toch moest daarin plaats gevonden worden voor nieuw benoemde hoogleraren en lectoren, of voor hen die hun eigen ruimten prijs moesten geven of verloren zagen gaan.

Plannen zijn in voorbereiding om een gedeelte van het verwoeste laboratorium voor landbouwscheikunde te herstellen voor de onderbrenging van de hoogleraren BIJHOUWER, HOFSTEE, MINDERHOUD, DE VRIES, POLAK, de lector VAN NAERSEN en de leerkrachten in bouw- en stedeboouwkunde, Nederlandse volkskunde en kunstgeschiedenis.

Zonder daarmede een bepaald urgentieplan te suggereren, willen wij er op wijzen, dat dringend nodig is de bouw van een laboratorium voor landmeten en waterpassen, dat reeds vele jaren op het programma staat, van een laboratorium voor landbouwplantenteelt, van een gebouw voor cultuurtechniek en landbouwwerktuigkunde, van een laboratorium voor landbouwtechnologie. Wij kunnen deze opsomming uitbreiden en men zou ons kunnen verwijten, dat wij voorzieningen voor andere afdelingen dan de genoemde achterwege hebben gelaten, die even urgent zijn. Deze worden geenszins vergeten en bij de samenstelling van een urgentieplan door de Senaat zullen zeker alle belangen nauwkeurig tegen elkaar worden afgewogen.

Behalve een tekort aan ruimte, bestaat er een behoefte aan proefveldterreinen. De Senaat had reeds de gelegenheid het College van Herstel en de Minister hierover te rapporteren. Om één voorbeeld te noemen: de afdeling landbouwplantenteelt wordt ten zeerste gehandicapt door het gemis aan voldoende geschikte proefterreinen voor de studenten, waardoor de opleiding in de vorm van zelfstandige veldproeven ten zeerste in het gedrang komt.

Naast de moeilijkheden bij de huisvesting van onze laboratoria, baart de woongelegenheden zowel van het docerend en niet-docerend personeel als van de studenten, zorgen. Van het gemeentebestuur van Wageningen ondervonden wij hierbij de grootst mogelijke medewerking, maar zonder de snelle bouw van een aantal woningen blijven in een door de oorlog zo zeer getroffen stad als Wageningen de vooruitzichten weinig hoopvol.

In het afgelopen jaar is veel en vaak gesproken over de noodzaak van veelvuldig contact van de Landbouwhogeschool met de practijk van de landbouw. In feite zijn vele hoogleraren en medewerkers van onze Hogeschool ingeschakeld in het landbouwkundig onderzoek van Nederland en overzee, terwijl sommige nog nauwere banden met de

practijk onderhouden. De discussies gaan dan ook niet over de wenselijkheid van een nauw contact, want daarover bestaat nagenoeg eenstemmigheid, maar over de meest passende vorm. De zelfstandigheid van de hoogleeraar komt hierbij in het geding, maar velen onzer hebben reeds lang geleerd dat vrijheid wel blijheid, maar niet steeds werkgelegenheid betekent. Zij, die het geld voor onderzoekingen of andere belangrijke werkzaamheden beschikbaar stellen, verlangen uiteraard medezeggenschap over de wijze, waarop de gelden worden besteed en ten aanzien van de het beleid betreffende samenwerking van de Landbouwhogeschool met het landbouwkundig onderzoek en de practijk zal met deze wens naar medezeggenschap rekening moeten worden gehouden.

De dag van heden is de laatste, waarop het College van Herstel van de Landbouwhogeschool als zodanig in functie is. Dit College en zijn secretaris hebben in de periode van 28 maanden, die sinds de bevrijding van ons Vaderland verstreken zijn, een constructieve arbeid van ongekende omvang verricht. Zij waren vervuld van een grote liefde voor onze Hogeschool en geen moeite is hun teveel geweest om onze Hogeschool door de moeilijkheden heen te helpen. De samenwerking tussen het College van Herstel en de Senaat is uitstekend geweest en wij willen het College en zijn secretaris hier de grote dank van de Senaat en van de gehele Hogeschoolwereld betuigen voor hun zo toegewijde werkzaamheid.

De overgang van een College van Herstel naar een College van Curatoren betekent tevens een overgang van een tijdelijke naar een blijvende instelling. In de afgelopen, zo ongewone periode hebben vele regelingen uiteraard het karakter van improvisaties gedragen en was ieder initiatief van grote waarde. Thans, nu wij ons voorbereiden op een meer geleidelijke ontwikkeling, zal de afspaling van de competentie van de beide colleges: Curatoren en Senaat, enig overleg eisen. Wij zijn er van overtuigd, dat de toekomst blijk zal geven van een uitnemende en eendrachtige samenwerking tussen het nieuwe College van Curatoren en de Senaat van de Landbouwhogeschool.

Wanneer wij de Senaat, die hier thans in openbare vergadering bijeen is, vergelijken met die, welke na de bevrijding met de wederopbouw van de Hogeschool een begin maakte en bovendien in aanmerking nemen de mutaties die nog in behandeling zijn en de talrijke lectoren, die thans aan de Hogeschool werkzaam zijn, dan treft ons de enorme verandering in de gemeenschap der docenten die thans bezig is, zich te voltrekken.

Wij kunnen niet nalaten enkele woorden te richten tot degenen, die al deze oude en nieuwe taken op zich gaan nemen. Ieder van U is verantwoordelijk voor een onderdeel van de werkzaamheden, die de Hogeschool als geheel moet verrichten en U bent allen vervuld

van de beste voornemens om Uw krachten aan Uw taak te wijden. Maar een Hogeschool is meer dan een som van onderdelen. Wij verwachten van U ook de voortzetting van het werk van de oude generatie, die onze Hogeschool groot heeft gemaakt door meer te doen dan het gespecialiseerde werk waartoe ieder krachtens zijn capaciteiten geroepen was. Onze Hogeschool moet een *geheel* van onderdelen zijn en wij zouden U willen toeroepen ook dit als een deel van Uw taak te zien. De Hogeschool vraagt niet alleen Uw werkkraft, maar ook Uw liefde. Dit zal Uw taak verzwaren, maar het nastreven van het wijdere doel zal een ruimere verwezenlijking van Uw persoonlijkheid mogelijk maken. De Landbouwhogeschool doet een beroep op Uw volledige toewijding en wij verwachten dat dit beroep niet vergeefs zal zijn.

Wij naderen thans het ogenblik, waarop onze werkzaamheid als Rector ten einde spoedt. Wij maakten sinds de bevrijding deel uit van het College van Rector en Assessoren en wij kunnen niet verhelen, dat onze taak verre van licht was. Wij hadden daarnaast andere urgente werkzaamheden te verrichten en het kon niet anders, dan dat het één onder het ander leed. De samenwerking met zovelen, die toegewijd waren aan het gestelde doel, de wederopbouw van onze Hogeschool, gaf ons echter veel voldoening en maakte ook ons Rectoraat tot een periode, waaraan wij met een zeker genoegen zullen terugdenken. Wij willen onze Assessoren BROUWER en KRUIDHOF en de Secretaris van de Senaat SMIT hartelijk dank zeggen voor hun zozeer gewaardeerde hulp en voor hun bereidheid mij te vervangen wanneer ik uitstедig was. Daarnaast brengen we een saluut aan de werkers achter de schermen, zij, die werkzaam zijn in de beide bureau's onzer Hogeschool: het secretariaat en de administratie. Zij hebben met blijmoedigheid de bergen werk verzet die de omstandigheden met zich brachten en het is mede aan hun stage arbeid te danken, dat die omstandigheden weer een iets normaler karakter beginnen aan te nemen.

Waarde collega SMIT, mijn hooggeschatte opvolger. De Wageningse Hogeschoolgemeenschap kent U als een bekwaam geleerde, maar ook als een man van karakter en van fijne kunstzinnige eruditie. Wie zou waardiger zijn onze Hogeschool te vertegenwoordigen dan gij? Wanneer wij thans de Ceres-keten als symbool van Uw nieuwe functie aan U overdragen, dan doen wij dat in het volle vertrouwen, dat de leiding van de Landbouwhogeschool in Uw handen veilig is.

Leve de Landbouwhogeschool! Leve de nieuwe Rector!